

Амецинський Д.В.

САМООСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ – ЗНАЧЕННЯ, СТРУКТУРА, УМОВИ ФОРМУВАННЯ

Світовий процес переходу до інформаційного суспільства, а також економічні, політичні і соціальні зміни, що відбуваються в Україні, зумовлюють необхідність прискорення реформування системи освіти. Насамперед це стосується задоволення освітніх потреб громадян упродовж усього життя, забезпечення доступу до освітньої і професійної підготовки всіх, хто має необхідні здібності та адекватну підготовку.

Зменшення частки прямого, зовні заданого інформування і розширення інтерактивних форм і методів роботи тих, хто навчається, під керівництвом викладача та повноцінної самостійної роботи в лабораторії, читальних залах, на об'єктах майбутньої професійної діяльності вимагає від здобувачів освіти розуміння механізму функціонування закладів певного типу, знань їх структурних підрозділів, характеру вимог та обов'язків, а також наявності загальнонавчальних умінь: планувати власний час в період навчання, здійснювати підготовку до різного виду занять, швидко та усвідомлено сприймати, запам'ятовувати й відпрацьовувати навчальний матеріал, контролювати та коригувати процес пізнання. Окремі питання, пов'язані із актуальністю та особливостями формування деяких загальнонавчальних умінь знаходять відбиття в працях дослідників як загального, так і вищого освітніх рівнів. Але єдиної, цілісної системи, яка б максимально враховувала вихідні дані на сучасному рівні, сприяла формуванню умінь організації життя, інформаційного пошуку та роботи з текстом, передбачала розвиток психологічних процесів та вольової сфери особистості, немає.

Особливої уваги потребує організація самоосвітньої діяльності майбутніх педагогів професійної освіти, яка своїми здобутками в системі рекурсивних зав'язків впливає не тільки на якість організації освітнього процесу в закладі вищої освіти, а також – на якість засвоєння навчального матеріалу з дисциплін галузевого й педагогічного спрямування, сприяє професіоналізації навчання, формуванню готовності до перенесення досвідних надбань в освітній процес закладів професійної (професійно-технічної) й фахової передвищої освіти для організації і здійснення підготовки майбутніх кваліфікованих робітників, фахових молодших бакалаврів.

Під самоосвітньою діяльністю майбутніх учителів розуміється процес, зумовлений організаційно-педагогічними та соціально-психологічними чинниками, під впливом яких майбутній учитель може самостійно визначати власні освітні цілі та засоби їх досягнення, на основі чого й рефлексії отриманих результатів реалізувати пізнавальні інтереси та потреби, розвинути інтелектуальні та особистісні якості [1].

До структури самоосвіти окрім відомих компонентів – мотиваційного, пізнавального, емоційно-вольового (особистісного) і змістовно–процесуального (технологічного) [2], додаємо рефлексивно-коригувальний.

Педагогічними умовами у формуванні навичок самоосвітньої діяльності студентів педагогічних факультетів, на думку науковців, є:

- мотивація, педагогічне стимулювання та науково-дослідна діяльність [3];
- врахування соціокультурного середовища; стимулювання пізнавальних інтересів; удосконалення навчально-методичного забезпечення організації

самостійної роботи; практична спрямованість та міждисциплінарний характер завдань; врахування життєвого і навчального досвіду учнів; інформаційне забезпечення самоосвіти [4];

– формування мотивації студентів до самоосвіти та самовдосконалення; розроблення і використання комплексу тренінгових занять для майбутніх вчителів на основі аксіологічного підходу; активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів за допомогою технологій проблемного навчання та засобами ІКТ; застосування різних форм самоосвіти і самовиховання майбутніх учителів у процесі аудиторної та позааудиторної роботи [5].

Погоджуючись із дослідниками та враховуючи особливості сучасної навчальної і професійної діяльності педагогів професійної освіти, виокремимо такі педагогічні умови, забезпечення яких нам видається першочерговим: мотивація до самоосвіти, професійної підготовки і кар'єрного розвитку; включення до змісту підготовки питань теорії і практики самоосвіти, розвитку здібностей освітньої комунікації і взаємодії в цифровому середовищі; гармонійне поєднання традиційних й інноваційних технологій навчання; застосування системи спеціальних завдань; забезпечення інформаційно-методичного супроводу підготовки.

Література:

1. Дзячко В.М., Староста В.І. / Самоосвітня діяльність студентів у процесі Розв'язування та складання задач з фізичної хімії // Розвиток сучасної природничо-математичної освіти: реалії, проблеми якості, інновації: II Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція (м.Запоріжжя, у режимі інтернет конференції, 5-9 жовтня 2015 р.). Електронний збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти [Електронний ресурс]. – Запоріжжя, 2015. – Вип. 4 (22). – ISSN 2223-4551. Режим доступу: – [https://drive.google.com/file/d/0B6QknaQCh-IHWEO5S3BjamJHRzQ/view] in: URL http://www.zoippo.zp.ua/pages/el_gurnal/pages/vip22.html.

2. Бухлова Н. В. Сутнісний зміст поняття «самоосвітня компетентність» [Ел. ресурс] / Н. В. Бухлова. – Наукова скарбниця освіти Донеччини. – №1. – 2008. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nsod/2008_1/zmist.htm.

3. Борисенко, Н., Гриценко, І., Денисенко, В., Сидоренко, Н.(2020). Формування навичок самоосвітньої діяльності студентів педагогічних факультетів в умовах дистанційної освіти. Vol. 7, No. 3. Ternopil-Aberdeen, 2020. pp. 325- 337.

4. Коваленко Н. В. Формування самоосвітньої компетентності учнів основної школи сільської місцевості : дис. ...канд. пед. наук. Суми, 2009. 209 с.

5. Пришупа Ю. Ю. Формування самоосвітньої компетентності майбутніх інженерів-будівельників у процесі професійної підготовки : дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2016. 227 с.